

Prawa ucznia a prawa dziecka

Prawa ucznia a prawa dziecka

Podstawowym aktem prawnym regulującym prawa dziecka jest przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych **Konwencja o Prawach Dziecka**, obowiązująca w naszym kraju od 7 lipca 1991 roku, - Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 527.

Konwencja obejmuje prawa i wolności osobiste, prawa socjalne, prawa kulturalne w tym prawo do nauki i prawa polityczne.

Ponieważ "dzieckiem w rozumieniu Konwencji jest każda istota ludzka w wieku poniżej 18 lat, chyba, że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ona wcześniej pełnoletniość" czyli prawa ucznia również wywodzą się z ww. Konwencji.

Prawa ucznia wywodzące się z Konwencji o prawach dziecka

Każdy uczeń posiada prawo do znajomości swoich praw (artykuły 29 i 42 Koptd).

Konstytucja RP w treści artykułu 51 gwarantuje każdemu obywatelowi m.in. swobodny dostęp do urzędowych dokumentów go dotyczących. Artykuł 61, daje każdemu obywatelowi prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej. W treści artykułu 87 wskazuje że źródłami prawa są w naszym kraju: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Wszystkie te źródła są ogólnodostępne, publikowane w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy uczeń posiada prawo do dochodzenia swoich praw (artykuły 2 i 4 Koptd.)

Konstytucja RP w treści artykułu 63 daje każdemu prawo do składania petycji, wniosków i skarg w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą. Artykuł 72 zapewnia ochronę praw dziecka, dając każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka. Ponadto Konstytucja gwarantuje każdemu kierowanie wniosków do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Każdy uczeń ma prawo do nauki (artykuły 28 i 29 Koptd)

Konstytucja RP w treści artykułu 70 określa, że każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Nauka w szkołach publicznych jest nieodpłatna. Rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne. Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny dostęp do wykształcenia

Każdy uczeń ma prawo do wypoczynku i czasu wolnego, uczestnictwa w zabawach i życiu kulturalnym (artykuł 31 Koptd),

Każdy uczeń ma prawo do równego traktowania wobec prawa (artykuły 2 i 23 Koptd),

Konstytucja RP w treści artykułu 32 stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany z jakiegokolwiek przyczyny.

Każdy uczeń ma prawo do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem oraz wszelkimi formami przemocy fizycznej lub psychicznej (artykuły 2, 19, 28, 34, 35, 37, 39 Koptd),

Konstytucja RP w treści artykułu 40 wskazuje, że nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych. Artykuł 41 zapewnia nietykalność osobistą i wolność osobistą

Każdy uczeń ma prawo do ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne, rodzinne czy też korespondencję (artykuł 16 Koptd),

Konstytucja RP w treści artykułu 47 mówi, że każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. W treści artykułu 49 zapewnia wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się. Ponadto artykuł 51 ust. 1. mówi, że nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby.

Każdy uczeń ma prawo do ochrony przed bezprawnymi zamachami na jego honor i reputację (artykuł 16 Koptd),

Konstytucja RP w treści artykułu 47 zapewnia każdemu prawo do ochrony prawnej czci i dobrego imienia.

Każdy uczeń ma prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach jego dotyczących (art. 12 Koptd), oraz prawo do swobodnej wypowiedzi (poszukiwanie, otrzymywanie i przekazywanie informacji oraz idei wszelkiego rodzaju) (artykuł 13 Koptd).

Konstytucja RP w treści artykułu 54 zapewnia każdemu wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, zakazuje cenzury prewencyjnej środków społecznego przekazu. W treści artykułu 14 zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu.

Każdy uczeń ma prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania (artykuł 14 Koptd). Konstytucja RP w artykule 53 zapewnia każdemu wolność sumienia i religii. Zakazuje zmuszania do ujawniania swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania.

Każdy uczeń ma prawo dostępu do informacji z różnych źródeł (art. 13, 17 Koptd).

Konstytucja RP w treści artykułu 61 gwarantuje nam prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów państwowych. W treści artykułu 54 zakazując cenzury prewencyjnej, zapewnia nam bezpośredni dostęp do informacji różnego typu i treści.

Każdy uczeń ma prawo do swobodnego zrzeszania się (artykuł 15 Koptd).

Konstytucja RP zapewnia wolność tworzenia stowarzyszeń, ruchów obywatelskich i innych organizacji. W treści artykułu 58 zapewnia każdemu wolność zrzeszania się.

Komentarz: ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.), dościsła sytuację. Artykuł 3 mówi m.in. o tym, że dzieci w wieku od 16 do 18 lat, które mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, mogą należeć do stowarzyszeń i korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego, z tym że w składzie zarządu stowarzyszenia większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych. Natomiast dzieci poniżej 16 lat mogą, za zgodą przedstawicieli stowarzyszenia, należeć do stowarzyszeń według zasad określonych w ich statutach, bez prawa udziału w głosowaniu na walnych zebraniach członków, oraz bez korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz stowarzyszenia. Jeżeli jednak jednostka organizacyjna stowarzyszenia zrzesza wyłącznie małoletnich, mogą oni wybierać i być wybierani do władz tej jednostki.

Każdy uczeń ma prawo do ochrony zdrowia (artykuł 24 Koptd).

Konstytucja RP w treści artykułu 68 zapewnia każdemu prawo do ochrony zdrowia i równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej. Także deklaruje się popieranie rozwoju kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Każdy uczeń ma prawo do odpowiedniego poziomu życia (artykuł 27 Kpd).

Konstytucja RP w treści artykułu 67 gwarantuje prawo do zabezpieczenia społecznego, a w treści artykułu 69 gwarantuje osobom niepełnosprawnym pomoc w zabezpieczeniu egzystencji. W artykule 71 gwarantuje rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, a zwłaszcza wielodzietnym i niepełnym, prawo do szczególnej pomocy ze strony władz państwowych.

Każdy uczeń ma prawo do ochrony przed wyciskiem ekonomicznym lub wykonywaniem niebezpiecznych lub szkodliwych prac (artykuł 32 Kpd).

Konstytucja RP w treści artykułu 65 zakazuje stałego zatrudniania dzieci do lat 16. Nakazuje także aby odpowiednia ustawa określiła minimalne stawki wynagrodzeń. W treści artykułu 66 wskazuje na prawo każdego do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Gwarantuje prawo do dni wolnych od pracy i płatnych urlopów

Każdy uczeń ma prawo do ochrony przed wszelkimi innymi formami wycisku naruszającego jego dobro (artykuł 36 Kpd)

Konstytucja RP w treści artykułu 72 gwarantuje dzieciom ochronę przed wyciskiem.